

בס"ד

לכבוד:

פרופ' שלמה מור-יוסף

מנכ"ל רשות האוכלוסין וההגירה

משרד הפנים

שלום רב,

הנדון: דבריו בוועדת העלייה הקליטה והתפוצות של הכנסת ביום 13.07.20

ראשית דבר, ארגון 'חותם – יהדות על סדר היום', שבשמו נכתב מכתב זה, הינו ארגון שחרט על דגלו לפעול לחיזוק צביונה היהודי של מדינת ישראל ולהשבת היהדות לדיון ציבורי משמעותי במדינה.

פנייתנו מתייחסת לדברים שנאמרו על ידיך בדיון בוועדת העלייה, הקליטה והתפוצות של הכנסת בתאריך 13.07.20, דיון שעסק בנושא 'מדיניות רשות האוכלוסין בנושא כניסת אזרחים ישראלים בעידן הקורונה'.

במהלך הדיון נשאלת ע"י ח"כ אנדריי קוז'ינוב, האם במקרה בו מתקיימת בארץ חתונה שלא במסגרת הרבנות, יינתן אישור כניסה לארץ לקרובים מדרגה ראשונה של המתחתנים. ענית לו כי באופן עקרוני כן, והוספת "אנחנו רק נצטרך להגדיר מה זה נישואים". ח"כ אלכס קושניר הקשה על דבריך ושאל: "מה זה נישואים? עדיין לא מוגדר במדינת ישראל? אני לא מבין", ועל כך השבת לו: "כן, צריך להגדיר..."

בהמשך התעקש ח"כ קוז'ינוב לדעת האם גם נישואים אזרחיים ונישואים רפורמיים יקבלו הכרה לעניין כניסת הקרובים לישראל, ועל כך ענית "בנישואים רפורמיים אין בעיה". לסיום הוספת כי נדרש להגדיר את הנישואים במדינת ישראל ובפגישה הבאה נתייחס לכך.

העולה מדבריך אלו הוא שבמדינת ישראל אין הגדרה חוקית לנישואים, ושכלל אופן נישואים רפורמיים נכללים בהגדרה זו, מה שלא תהיה. דבריך אלו העלו בפנינו תמיהה, בהיותם סותרים חוקים והגדרות ברורות במדינת ישראל, כמו חוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), תשי"ג-1953, הקובע כי "ענייני נישואין וגירושין של יהודים בישראל אזרחי המדינה או תושביה יהיו בשיפוטם הייחודי של בתי דין רבניים". וכן "נישואין וגירושין של יהודים ייערכו בישראל על פי דין תורה".

אשר על כן, פנינו אל הממונה על חופש המידע במשרד הפנים וביקשנו לקבל מסמכים ו/או הנחיות במשרד הפנים המעניקים תוקף לנישואים רפורמיים בישראל, במדיה ואלה נעלמו מעיננו. (פנייתנו זו מצורפת בקובץ נפרד: 'חותם לממונה חופש מידע משרד הפנים - אוגוסט 2020'). תשובת הממונה לחופש המידע הפנתה אותנו לסעיפים 19-19א בחוק המרשם, וכן לנוהל 1.2.11.001 (תשובת הממונה מצורפת אף היא בקובץ נפרד: 'תשובת הממונה על חופש המידע לחותם - ספטמבר 2020'). יש לציין כי עיון מעמיק בחומרים הללו שב וחיידך את תמיהתנו, כפי שמפורט בספח 1 להלן.

בשל האמור לעיל, אנו פונים אליך ומבקשים הבהרה ביחס לדבריך בדיון בוועדה המובאים לעיל, דברים שיש בהם התעלמות מהגדרת הנישואים המוכרת בחוק הישראלי וכן יש בהם נתינת סמכות לנישואים רפורמיים בישראל, שלא כחוק. לא נעלם מעיננו כי הדיון התקיים ביחס לכניסת אזרחים לישראל בעידן הקורונה, אך משמעות דבריך כפי שהובאו כאן אינה משתמעת לשתים פנים גם ללא קשר לעידן זה, ועל כן מצריכים הבהרה.

בברכה רבה,

עמיטל בראלי, מנכ"ל ארגון 'חותם – יהדות על סדר היום'

נספח 1: עיון בחומרים שהופנו אלינו ע"י הממונה לחופש המידע במשרד הפנים

כפי שמופיע למעלה, החומרים אליהם הפנה אותנו הממונה הם אלו הבאים: סעיף 19-ג ולסעיף 19-א בחוק מרשם האוכלוסין,¹ וכן נוהל 1.2.11.001.² (החומרים הנ"ל מצורפים בזה).

ראשית, סעיף 19-ג (א) מציין כי "שינוי בפרט רישום של תושב יירשם על פי מסמך שנמסר לפי הסעיפים 15 או 16 או על פי הודעה לפי סעיף 17". סעיף 15 המוזכר כאן מתייחס לפעולות שונות ולחוק על פיו יתבצע רישומן ע"י פקיד הרישום. ביחס לפעולת נישואים, סעיף 15(2) מציין במפורש כי מדובר ב"נישואין שנרשמו לפי פקודת הנישואין והגירושין". סעיף 15(2א) המתייחס לנישואים של חסרי דת, מפנה לחוק הנחקק ביחס לבני מעמד זה בשנת התש"ע, וכלשון הסעיף: "רישום בני זוג במרשם הזוגיות או מחיקתם מהמרשם האמור, לפי הוראות חוק ברית הזוגיות לחסרי דת, התש"ע-2010".

למותר לציין כי 'פקודת הנישואין והגירושין' המוזכרת בסעיף 15(2), והמצורפת בזה,³ מציינת בסעיף 2-א כי "בני זוג יהודים המבקשים להינשא, רשאים להירשם לנישואין אצל כל רב שמונה כרושם נישואין לפי סעיף 2(6) לחוק הרבנות הראשית לישראל, התש"ם-1980...". רישום הנישואים ייעשה עפ"י הוראה זו, כפי שמופיע בלשון הפקודה הנ"ל בהמשכה.

יש לציין כי גם ב'נוהל מתן שירותים המצריכים בירור מקדים' (נוהל 1.2.11.001) אין כל אזכור הנותן סמכות חוקית לנישואים בין יהודים במדינת ישראל המתקיימים בצורה אחרת מאשר זו המופיעה בסעיף 2-א ב'פקודת הנישואין והגירושין' דלעיל.

¹ https://www.nevo.co.il/law/html/law01/289_001.htm#Seif19

² https://www.gov.il/BlobFolder/policy/policy_service_from_population_registry/he/220.pdf

³ https://www.nevo.co.il/law/html/law01/317_001.htm#hed20